

Espanya al 'pudridero'

A les mateixes escales que porten al Panteó Reial del monestir d'El Escorial, en el segon replà a la dreta, un passadís tancat per una porta de fusta condueix a un lloc prohibit per a la majoria de mortals: el *pudridero* reial. Setze metres quadrats sense llum ni ventilació, terra de granit, volta de canó, és el lloc on reposen les despulles dels darrers Borbons abans no passen al Panteó, uns metres més avall. Els cadàvers dels monarques espanyols i de les seves mares s'hi estan entre trenta i quaranta anys, el temps necessari per reduir la massa corporal dels monarques finats fins a fer possible que càpiguen a les urnes de plom d'un metre de llarg per quaranta centímetres d'ample, on passaran la resta de la seva mort, a la vista dels passavolants que visiten el monestir bastit per Felip II. La cerimònia de lliurament dels cossos als agustins que custodien l'indret la protagonitza un ministre del govern del Regne. La darrera cerimònia d'aquesta mena la protagonitzà l'aleshores ministra de Justícia, Margarita Mariscal de Gante, en lliurar el cos de la mare del rei d'Espanya als frares agustins: "*Padre prior y padres diputados, reconozcan vuestras paternidades el cuerpo de la señora doña María Mercedes de Borbón y Orleans, que conforme al estilo y la orden de su majestad que os ha sido dada voy a entregar para que lo tengáis en vuestra guarda y custodia*".

Quan amb un cinisme que fa època José Luis Rodríguez Zapatero, la senyora Salgado, els presidents de les regions autònomes espanyoles i tants polítics i comentaristes del Regne ens repton, als catalans, a apujar-nos els impostos si ens volem pagar els serveis públics, el que fan és lliurar Espanya al *pudridero*. Poc donats a recordar les lliçons de la història, de la seva història colonial, no s'adonen que ja els va passar

ANTONI VIVES

ECONOMISTA I ESCRIPTOR

el mateix quan la separació de Cuba i de les Filipines: collar, collar i collar fins a fer insuportable el jou. Mentir sobre qui és responsable de la situació actual, fins a fer insuportables els arguments. Deixar-se anar en els atacs desafortats a la nostra realitat nacional, revestits d'una impunitat transversal en el conjunt del panorama polític i intel·lectual espanyol, fins a fer inviablable el diàleg entre les dues nacions. El menyspreu a la veritat de com i per què Catalunya es troba en la situació actual, és el menyspreu final a una Espanya morta, la sorgida de la Transició. Definitivament han decidit posar aquesta Espanya al *pudridero*.

Espanya hauria pogut optar per un camí ben diferent. Si hagués estat conscient dels errors dels segles XIX i XX, Espanya, l'Espanya de matriu castellana que encara avui ens regeix, hauria hagut de generar espais de confiança entre les diferents nacions que conformen l'Estat. La Constitució del 1978, tot i que de manera poruga, admetia un desenvolupament federalitzant i fraternitzant de l'Estat. La distinció entre nacionalitats i regions donava joc més que suficient per admetre maneres intel·ligents de construir una Espanya en la qual els independentistes ho hauriem tingut més aviat complicat. Espanya hauria pogut esdevenir un veritable exemple per al conjunt d'Europa a l'hora de definir formes modernes de construir estat. I gairebé ho va

aconseguir. Tanmateix, però, Espanya ha preferit tornar al model reclosit i tancat dels fracassos dels segles XIX i XX, els fracassos de l'Espanya eterna, l'Espanya que Ortega y Gasset reclamava vertebrar al voltant de Castella, la que Azaña enyorava a les vetllades de Benicarló culpant Catalunya de tots els mals; Azaña, antic alumne dels pares agustins d'El Escorial, els del *pudridero*, els de l'Espanya transversal que ens vol seus, però no precisament dels seus.

Les arrels del fracàs són tan profundes com antigues són les tradicions del sebellir reial. Els trenta anys llargs de *guarda y custodia* de la Constitució s'han anat convertint en trenta anys d'empetiment, de malbaratament. Espanya ha estat incapaç de comprendre i de respectar la magnitud de les nostres diferències. Només comprenent-les era possible obrir una etapa de col·laboració que possibilités l'Espanya gran tan sols ambicionada pel vell regionalisme de començaments del segle XX.

L'Espanya petita, coberta de calç, que volen els polítics espanyols tindrà un mal final. Catalunya n'hauria de sortir airosa, però el futur no està escrit i la cosa pinta malament. El primer que caldrà fer és desempal·legar-nos d'estratègies pròpies dels anys 80 del segle passat i encarar el problema sense posposar-lo *sine die*. La Catalunya sorgida de la manifestació del 10 de juliol necessita saber que hi ha respostes més enllà de la seriositat i del bon govern. Si els polítics espanyols estan decidits a construir un artefacte polític petit, mancat, fal·laç, nosaltres no en podem ser partícips. Ens hi va alguna cosa més que la dignitat. Ens hi va la salut pública.

Espanya pot haver decidit entrar definitivament al *pudridero*. Catalunya ha de decidir si entra definitivament en una nova etapa política que ens faci sortir del pou.